

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Tredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vst. vsakega naj se pošilja uredništvu lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinost“ — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim pravicam v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglašni se računajo na milimetre v širini ene kolone. Cene: Oglašni trgovcev in obrtnikov mm. po 10 vin. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglašni denarnih zavodov mm. po 20 vin. Oglašni v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Mali oglašni po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglašni sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnehranični račun št. 841.652

Pregled najnovejših dogodkov.

Ruska bojišča. — Na gališki fronti zvišano bojno delovanje, posebno pri Pilažerjev armadi. — Na severni fronti Rusi razširili napade tudi na črto Riga-Dvinsk, a bili povsod krvavo odbiti. Neprestani napadi med Naroškim in Višnjevskim jezerom. Velike ruske izgube. Južno Naroškega jezera Nemci umaknili fronto za par sto metrov.

Italijanska fronta. — Položaj v splošnem neizpremenjen. Razni sovražni napadi odbiti.

Zapadno bojišče. — Zapadno Moze bavorski polki in virtenberški bataljoni zavzeli z naskokom vse francoske postojanke severovzhodno Avoncourta. Nad 2500 Francozov ujetih. Pred Verdunom položaj neizpremenjen.

Balkansko bojišče. — Napad naših letal na Valono. Neznatne praske ob grški meji.

Turška bojišča. — Na kavkaški fronti praske med poizvedovalnimi oddelki, sicer nobenih posebnih dogodkov.

Naše uradno poročilo.

DUNAJ, 21. (Kor.) Uradno se objavlja: 21. marca 1916.

Rusko bojišče. — Bojno delovanje mestoma zvišano, posebno pri Pilažerjev armadi.

Italijansko bojišče. — Položaj je v splošnem neizpremenjen. Sovražni napadi na postojanke, ki smo jih osvojili na Rombonu in na Mrzlem Vrhu, so bili odbiti. Na Rombonu je bilo pri nekaterih novih akcijah ujetih 81 Italijanov.

Jugovzhodno bojišče. — Naši letalci so se pojavili ponoči nad Vloro (Valono) in obmetali pristanišče in četna taborišča uspešno z bombami. Vrnili so se kljub sinemu obstreljevanju nepoškodovani. Položaj v Črnigori in Albaniji neizpremenjen miren.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

Poročilo Cadorne.

DUNAJ, 21. (Kor.) Iz vojnega poročevalskega stana se javlja: Poročilo Cadorne 19. marca.

Na trentinski fronti od časa do časa topovski ogenj. Sovražna artiljerija je bombardirala naše postojanke na Monte Vollo (Val Sugana), ki pa je ostal trdnj v naši posesti. V dolini Beles so izvršili naši sinuči drzne napade preko pontskega potoka in na Leopoldskirchen. V noči na 18. t. m. je osvojil eden naših oddelkov s pomočjo artiljerije postojanko na Rmeni pečini, severovzhodni Jofidi Montasio, pregal od tam nasprotnika in ujel nekaj mož. Sovražna ojačenja, ki so došla iz Jajezerske doline, so bila zadržana po uspešnem ognju naših baterij. V tolninskem odseku je izvršil sovražnik po močni topovski pripravi dne 18. t. m. srdite napade na naše postojanke na višinah Sv. Marije. Boj se je nagibal semtertja. Ujeli smo 41 mož, med njimi 2 oficirja. Končno se je nasprotniku posrečilo, da se je utrdil v prednjih delih naše obrambne črte. Na ostali soški fronti ne prestopa topovski boji. Sovražni letalci so zopet metali bombe na rtu Sdobba, ne da bi napravili kako škodo.

Nemško uradno poročilo.

BERLIN, 21. (Kor.) Veliki glavni stan, 21. marca 1916.

Zapadno bojišče. — Zapadno Moze so bavorski polki in virtenberški deželnoobrambni bataljoni po skrbni pripravi zavzeli z naskokom vse francoske postojanke v gozdu in ob gozdu severovzhodno Avoncourta. Poleg zelo znatnih krvavih izgub, je izgubil sovražnik dosedaj 32 oficirjev, med njimi dva polkovna poveljnika in nad 2500 mož na neranjenih ujetnikih in mnogo, še nepreštetega vojnega oročja. Protisunkni, ki jih je izvršil, mu niso prinesli nobene koristi, pač pa nadaljno težko škodo. Vzhodno Moze je ostala bojna slika neizpremenjena.

Vzhodno bojišče. — Rusi razširjajo svoje napade tudi na najskečajše severno krilo. Južno od Rige so bili krvavo odbiti, istotako ob dvinski fronti in zapadno Jakobova močnejši sovražni poizvedovalni oddelki. Proti nemški fronti severozapadno kraja Postavi in med Naroškim in Višnjevskim jezerom so napadali noč in dan posebno močno, a brezuspešno. Izgube sovražnika odgovarjajo zastavitvi mas v bojih. Neko daleč naprej širile koleno naše fronte tik južno Naroškega jezera smo v svrhu izognitve obsežnemu ognju umaknili za par sto metrov na višine pri Blisnekah.

Balkansko bojišče. — Izvzemši neznatnih patrolnih prask ob grški meji je položaj neizpremenjen.

Vrhovno armadno vodstvo.

Gibanje ob flandrijskem obrežju.

AMSTERDAM, 20. (Kor.) Neki tukajšnji list poroča z meje, da je od večeraj

zvečer ob flamskem obrežju zelo živahno. Že večeraj so izvrševali letalci alirancev poizvedovalne polete. Ob 2 popoldne se je pojavilo nad Zeebruggom zopet eno letalo, ki je bilo močno obstreljevano od nemških obrambnih topov. Videti je bilo jasno, kako so se razpočile kroglice v zraku. Nemške straže so oddajale svetlobna znamenja. Ob 4 zjutraj se je pojavilo angleško brodovje, ki je obstreljevalo nemške postojanke ob obrežju. Bombardiranje je trajalo še preko poldneva. O obstreljevanju Zeebrugga poroča list, da je bilo navzočih mnogo letal. V svetlobnih odsevih žarometov je bilo nekatere mogoče jasno opaziti. Letala so metala bombe. Po četrti uri popoldne je bilo z obrežja mogoče opaziti velik ogenj v Zeebruggu.

Dogodki na morju.

BERLIN, 20. (Kor.) Uradno se objavlja: Dne 20. t. m. zjutraj se je vršil pred flandrijskim obrežjem za nas uspešen boj med tremi nemškimi torpedovkami in petimi angleškimi rušilci torpedovk. Nasprotnik je prenehal boj, potem ko je bil večkrat zadet in je odplul z vso naglico. Na naši strani le čisto neznatne poškodbe.

Potopljene ladje.

AMSTERDAM, 20. (Kor.) Neki tukajšnji list javlja, da imajo zaradi potopitve parnika »Palanbanga« odhajajoče ladje težave z moštvo. Moštvo »Dirkslanda« baje davi ni hotelo odpluti. Ravno je tako sporazumno s svojim mornariškim društvom.

ROTTERDAM, 20. (Kor.) Kakor poroča »Rotterdamsche Courant«, se namerava ruševine »Tubantie« preiskati s potapljači, da se pojasni, na kak način je bil parnik potopljen.

LONDON, 20. (Kor.) Lloydova agencija javlja: Angleški parnik »Port Dalhousie« in norveški parnik »Langeli« sta bila potopljena. Danski parnik »Skodsborg« se je potopil. Posadke so rešene, deloma pa se pogrešajo.

Pogajanja med Nemčijo in Anglijo glede izmenjave invalidov.

VLISSENEN, 20. (Kor.) Med Nemčijo in Anglijo se vrše pogajanja glede izmenjave invalidnih vojni ujetnikov, ki se bo vršilo v aprilu preko Vlissingena.

Francoska zbornica.

BERN, 20. (Kor.) Pri razpravi o državnem proračunu v francoski zbornici je izjavil finančni minister Ribot, da ima Francoska vsak dan 93 milijonov francov vojnih izdatkov. Izdatki Angleške da znašajo 110 milijonov in da knalu narastejo na 125 milijonov. Govorec o vprašanju, kako bo Francoska, katere ozemlje je deloma zasedeno, nosila ogromna bremena, se je zadovoljil minister z zahtevom, da naj se zaplenijo vrednostni papirji nevturalnih držav, ki se nahajajo v francoskih rokah, in se prodajo uradnim potom. Ribot je nadalje izrekel upanje, da se sprejme monopol na alkohol, omenjal pa ni ničesar o kakem pravem vojnem davku, kakor je pričakovala levica, in je izjavil, da bo vprašanje davka na imetje rešljivo šele po vojni.

Podaljšanje moratorija na Francoskem.

BERN, 20. (Kor.) Pariški »Temps« poroča: Moratorij za vrednosti, s katerimi se kupčuje na borzi, se je podaljšal za 20 dni.

Nizozemska nota Nemčiji.

AMSTERDAM, 20. (Kor.) »Nieuwe van den Dag« je poročal davi, da je nizozemska vlada odposlala zelo ostro noto v stvari »Tubantie« nemški vladi. Poluradno se k tej vesti poroča iz Haaga, da v ministru zunanjih stvari ne vedo nič o tem.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 20. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča: Fronta v Iraku: Neizpremenjena. — Kavkaška fronta: Razven prask med poizvedovalnimi oddelki nič važnega. — Dardanelska fronta: Večeraj popoldne ste ena torpedovka in zvečer ena krizarka brezuspešno streljali na okoliščo Suddil Baha in Teke Burnu. Obe ladji ste se nato zopet oddaljili. — Jemenska fronta: Angleški, z dvema strojnima puškama oboroženi oddelki, ki je pridiral v smeri El Sale, severno Sejh Osmana, je bil napaden od našega nasproti poslanega oddelka. Sovražnik je pobegnil v Sejh Osmana, ostavivši 20 mrtvih in ranjenih in 9 poginjenih konj.

Turška zbornica.

CARIGRAD, 19. (Kor.) Od zbornice v prvem čitanju sprejeti zakonski načrti glede uvedbe gregorijanskega kalendara je vsled gotovih izpremenb ostal v pristojni komisiji zbornice in ga ni bilo mogoče definitivno sprejeti in izročiti senatu. Radi tega te reforme turškega štetja še ni bilo mogoče uvesti z novim finančnim letom, ki se prične dne 14. t. m.

Prepoved uvoza luksurijskih predmetov na Anglesko.

NEWYORK, 20. (Kor.) »Associated Press« objavlja razgovor svojega londonskega zastopnika z angleškim trgovskim ministrom Runcimanom, ki je opozarjal pri tej priliki na predstoječo kabineto odredbo, da se prepreči uvoz številnih luksurijskih predmetov v Veliko Britanijo in Irsko. Pod tem blagom je razumeti: privatne avtomobile, godala, kovaško blago, porcelanasto blago, fantazijske predmete, milo itd.

Kanadski senat.

LONDON, 10. (Kor.) »Times« poročajo iz Otave z dne 17. t. m.: V senatu je bila prečitana brzojavka Bomar Lawa, ki se je izrazil o pariški konferenci sledeče: Angleška vlada se, kar se tiče trgovske politike po vojni, ne bo v nobenem oziru obvezovala. Ako bi se kot rezultat konference razpravljalo o kakih določnejših oblikah, se ne bo nič ukrenilo brez vednosti dominijev.

Antimilitaristična konferenca švedskih mladostojalstov.

STOCKHOLM, 20. (Kor.) Mladostojalstvi so imeli kljub protestu načelnštva socialistične stranke v zadnjih dneh antimilitaristično konferenco. Oblasti so obtožile tri udeležnike radi pozivanja k nepokorščini.

Centrala za obleko v Nemčiji.

BERLIN, 20. (Kor.) Da bo za manj imovito prebivalstvo, če bi vojna trajala dalje, na razpolago potrebna obleka, v prvi vrsti potrebna spodnja obleka, po primernih cenah, se je ustanovil državni urad za meščansko obleko (državno oblačilo).

Ogrski ministri na Dunaju.

DUNAJ, 21. (Kor.) Ministrski predsednik grof Tisca je prisel danes zjutraj, finančni minister Teleszky pa večeraj zvečer semkaj iz Budimpešte.

Odlikovanje baronice Burianove.

DUNAJ, 21. (Kor.) Cesar je v priznanje osebnih zaslug za vojaško zdravstvo v vojni blagovolil podeliti baronici Olgi Burianovi brez takse častni znak Rdečega križa I. razreda z vojno dekoracijo.

Prepovedan izvoz in prevoz.

DUNAJ, 21. (Kor.) »Wiener Zeitung« objavlja ministrsko naredbo, s katero se prepoveduje izvoz in prevoz različnih predmetov, tako žita, slada, sočivja, moke, mlinskih izdelkov, riža, krompirja, vseh psov večjih plemen, mleka, jajec, govejih kož, konjskih in prašičjih kož, telečjih, ovčjih, janjčjih, kozjih in kozličjih kož, jedilne masti, tehničnih masti, palmovega olja, olja iz palmovih jeder in kokosovega olja, piva, vina, šumečih vin, drv za kurjavo, koksa, briketov, rud vseh vrst, barvil, barvilskih izvlečkov, črešla, bombaža, bombaževga sukanca, prediva, konopine, jute, svile vseh vrst, surovega železa, železa in jekla v palicah, železne in jeklene pločevine, mostnih konstrukcij, tračnic, lokomotiv, tenderjev, tovornih in osebnih železniških voz in njih sestavin, vojaških železnic, materiala za vojaške železnice, bodičaste žice, varnostnih oklopov, varnostnih ščitov, konstrukcij topovskih oklopov in vseh sestavin tega blaga, brzojavnih in telefonskih aparatov, mikrofonov, brzojavnih in telefonskih kablov, tovornih voz, voznihi kuhinj in peči za peko, nosilnic za ranjence, nosilnic, desinfekcijskih predmetov in njih sestavin, koles in avtomobilov, letal vseh vrst, ladij, parnikov, motornih čolnov, fotografskih in kinematografskih aparatov, raznih kemičnih pomožnih snovi in kemičnih proizvodov, škroba, lepila, zdravilnih snovi, zdravilnih spojin, zdravilnih priprav vseh vrst in oblik za ljudi in živali, obvez, kirurških in medicinskih instrumentov, užgalic, streljiva in razstreljin, gnojil, krmil vseh vrst. Transporti, namenjeni domači vojni upravi, niso prizadeti po določbah te naredbe. Naredba se uveljavlja z dnevom razglasitve.

Prepoved pisanih čepic za srednješolce.

DUNAJ, 21. (Kor.) Kakor poročajo listi, je naučno ministrstvo izdalo odlok, ki prepoveduje srednješolcem nošo pisanih čepic.

Budimpeštanske cestne železnice.

BUDIMPEŠTA, 20. (Kor.) Danes objavljena bilanca družbe budimpeštanskih cestnih železnic izkazuje z včetim prenosom lanskega dobička v znesku 685.830 K dobička 8.507.757 K. Kot dividenda se izplača 32 K na delnico in 22 K na užitnico.

Požar.

BUDIMPEŠTA, 20. (Kor.) V blagovnem skladišču parnega mlina »Hungaria«, ki je bil nekaj tednov sem urejen kot tovarna za konjsko krmo, je danes zvečer izbruhnil požar, ki je popolnoma uničil tovarno. Škoda znaša nad en milijon kron. Mlin se je posrečilo rešiti. Pri reševalnih poizkusih je, kakor se sluti, ena oseba izgubila življenje.

Položaj.

21. marca.

Na severnih vzhodnih bojiščih nadaljujejo Rusi s svojimi ofenzivnimi poizkusi. Dočim so ob Dnestru dosegli neki uspeh, prisilivši avstro-ogrsko četo, da so ostavile predmostni okop pri Uščecku, so pa bili njihovi srđiti napadi na severni fronti med Naroškim in Višnjevskim jezerom po Nemcih krvavo odbiti, kakor doznajemo iz današnjih uradnih poročil. Tu moramo poveljstvu naše vojske na severu izreči priznanje in zahvalo na odkritem poročanju, ki ne prikriva ničesar in tudi ne eventualnih neuspehov, ki so med tolikimi dogodki silovite in dolgotrajne borbe ne le umevni, marveč tudi neizogibni poleg tolikih sijajnih uspehov. Tako odkritost in iskrenost v poročanju ima — da si je morda za hip neprijetna — le dobre posledice, ker se vera in zaupanje v uradna poročila utrjuje, da javnost ne dvomi na resničnost, ko se poroča o velikih uspehih. S to vero in tem zaupanjem pa se utrjuje tudi uverjenje, da bo končni uspeh na naši strani. Ne treba pa še le naglašati, da gornjemu dogodku ob Dnestru ni pripisovati prav nobene važnosti.

Sedanja vojna bremeni z največjo težo na Poljaki. Razdeljeni so na tri države in njihovi teritoriji v Avstriji, v Rusiji in v Nemčiji so, oziroma so bili vojno pozorišče in tako direktno prizadeti po vseh grozotah te strašne vojne. Ali na drugi strani je ta vojna prinesla Poljakom velikansko pridobitev, kakršnje niso mogli priboriti z vsemi svojimi narodnimi boji in naporom od razdelitve kraljestva sem: danes pripoznavajo vsi poljski narod in vsi snubijo Poljake s sijajnimi obljubami.

Posebno topli in »bratski« so postali v ruski dumi, kjer se celo voditelji vnane politike obrača z apeli do bratskega poljskega naroda. Nu, mi smo že opetovano povedali svoje mnenje o teh pojavih ruske ljubezni do Poljakov in o njihovi vrednosti in — iskrenosti. Ne dajamo jlt vere, ker prihajajo le vsled sile časov in dogodkov. Po tolikih letih nasilne rusifikacije naj bi verjeli priznavanja Poljakov kot samostojen političen narod in celo — bratski narod? Ne moremo! Da ni te vojne in da ni take čudovite odporne sile na strani centralnih vlasti, težko da bi bili Poljaki danes — bratski narod!

Tudi v nemškem državnem zboru je poljsko vprašanje — kakor smo večeraj omenjali — na dnevnem redu. Tu sicer niso tako usilivi z zatrjevanjem ljubezni in so bolj rezervirani. Vendar zveni iz vseh enuncijacij, uradnih in poslanskih, priznanje, da mora Nemčija revidirati svojo dosedanjno poljsko politiko. Ali — kakor rečeno — do jasnih, decidiranih in obveznih izjav, ki bi konkretizirale smer bodoče poljske politike v Nemčiji, le noče priti doslej. In vendar bi morale priti čim prej že z ozirom na Poljake v ruski Poljski. Grešili bi, ako bi hoteli prezirati dejstvo, ki je potrjujejo tudi razni nemški viri, da je med ruskimi Poljaki tudi struja — posebno v trgovskem in industrijskem svetu —, ki nagiblje bolj k Rusiji kljub vsemu in vsemu. Nu, ti tvorijo je mali del Poljakov v ruski Poljski in bi na vse zadnje mogli preiti preko njih na dnevni red. Drugače pa je s tistimi, ki omahujejo in se ne morejo odločiti v glavnem ravno radi nejasnosti in negotovosti v namERAH v politiki Nemčije napram lastnim Poljakom za bodočnost! Jasna, decidirana, povoljna in — seveda — obvezna izjava od strani oficijelne Nemčije, da se nemška politika proti Poljakom iz Bismarckove dobe ne povrne več, bi bila za vse take Poljake naravnost odročila in bi jim napravila odločitev zelo lahko. Z zatezanjem in neodločnostjo na nemški strani le olajšujejo g. Sazonovu — lepe obljube in apele na »bratski poljski narod«.

Episkopat v Belgiji kaže od začetka vojne sem največjo vojevitost, vsled česar vlada med nemško okupacijsko silo in glavarji katoliške cerkve največja napetost. Tudi letošnji postni pastirski list kardinala Merciera, čitan v vseh cerkvah nadškofije, je ovajal sovražno proti Nemcem. Radi tega pastirskega lista je nemški guverner naslovil na kardinala pismo, v katerem mu očita, da njegovo postopanje ne odgovarja zagotovilo, ki jih je dala sv. Stolica, marveč da je s svojim pastirskim listom še poostiril svoje razmerje do okupacijske oblasti. »Nikdo ne more Vaši eminenči — pravi guverner — zabraniti, da vernikom sporočite to, kar jim potem Vas sporoča sv. Oče. Ali vi segate preko tega v dolgih političnih razmotiranjih, ki jim moram odločno oporekati. Pri tem moram označiti kot naravnost neopravičljivo, da Vaša eminenca na način, ki je v nasprotju z dejstvi, vzbuja neopravičene uide glede izida vojne.« Na to grozi guverner, da bo odslej — v nasprotju z dosedanjjo potrebiteljnostjo — vsako pod zaščito svobode bogočastja tirano politično uveljavljanje in gojenje sovražnega mišljenja proti po mednarodnem pravu zakoniti avtoriteti okupacijske oblasti, brezobzirno preganjal kakor mora to storiti po svoji dolžnosti na podlagi svojih naredb. Doslej je tako pregreške

duhovnikov prijavjal kardinalu v kaznovanje potom cerkvene discipline. Odslej ne bo več, ker daja kardinal sam izglede nepokornosti. Guverner pravi, da mora moralno odgovornost pripisovati kardinalu za to, da se mnogi duhovniki puščajo zavajati k hujškanjem in si deloma nakladajo teške kazni. Guverner zaključuje: »Vaša eminenca mi boste morda hoteli oporekati, da podrobnosti v izvajanih postnega pisma nisem razumel, ali da jih tolmáčim v smislu, ki ni bil Vaš. Taka razpravljanja ne prinašajo sadu in me ni volja, da bi se vnovič spuščal vanje. Trdno sem marveč odločen, da v bodoče ne bom več dopuščal, da Vaša eminenca, zlorablajo svoje visoko zvanje in splošnavanje, ki gre Vašemu cerkvenemu oblačilu, tirate politično hujškanje, radi kakršnjega je vsak priprosti državljan, klican na odgovor. Svarim Vašo eminenco, da v bodoče ne nastopate več s političnim uveljavljanjem!«

Izredna ostrost v tem pismu proti osebi na tako odličnem mestu govori jasen govor: spor med nemško okupacijsko oblastjo v Belgiji in prvim dostojanstvenikom kat. cerkve v deželi je akuten tako, da utegne priti do senzacionalnih korakov proti kardinalu.

Življenje v Solunu.

Te dni je po dolgem času zopet bilo čitati kratko poročilo z jugovzhodnega bojišča, da je ob Dojranskem jezeru prišlo do majhnih prask med patroljami. Ali so te praske začetek novih bojev tam doli, ali ne, je pač težko prorokovati. Če pomenjajo začetek novih bojev, potem se pač čez noč izpremeni slika, ki jo je kazalo doslej središče ententnih bojnih sil na Balkanu, Solun, in ki jo tako nazorno podaja poročevalec milanskega »Corriere della Sera«, Fraccaroli, v svojem listu.

Vojna v orijentu; pravi Fraccaroli, ima nekoliko dni premora. Solun: mesto dvajsetih plemen, petdesetih lažnivih bajk, desetih ver, starih armad in tisočih upov. Letni čas, ki nam prinaša danes bujen pomladanski dan, jutri pa čemerem zimski dan z ledenim mrazom. Smehljajo se sinje vzhodno nebo, ki naenkrat zavija v ogrinjalo skandinavke megle. Solun, šumno in tajinstveno mesto, ki bi pravzaprav moralo živeti v največjem miru, pa se danes nahaja v brezdnju vojne. Vojna? Le-ta močli nekaj časa, in v tem premoru se je mesto nekoliko oddehnilo.

Proti pristanišču se vali dolga kača ljudi, živali in voz. Indijski vojaki so, ki korakajo tod, širok rjav pas, ki je razpet po cesti. Vse je iste barve: uniforme, roke, obrazi, turbani, in iz te barve se svetlikajo vroče oči, ki se bleste iz očesne beline. Oglaš se golčelji kriki iz čete s turbanom pokritih in uhani nalisanih jezdecev. Kolona je morala obstati. Povsod krik in vik, ker ni mogoče dalje. Prodajalci sadja porabljajo ta premor, da kriče ponujajo svoje mandarine. Cela vrsta avtomobilov prihaja čez cesto. Stotnica kretskega orožnikov koraka mimo jezdecev. Zibajo se tovorni avtomobili, je prisopihal okorno in na njem tiče vsevpred stare ženske, vojak z zavezano glavo, svežnji perila, otroci, drva, starci z dolgimi belimi bradami, kopica pušk. Kos Srbije je bil na tem avtomobilu, ki se je zibal mimo nas.

Na cesti je šepajoč častnik dvignil svoj palico in dal tako znamenje, naj se ustavi avtomobil. Avtomobil je obstal s sunkom, ki je potresel ženske, drva, puške, otroke in bele brade starcev. Šepajočega častnika so potegnili na voz. Bil je ranjen Srb. Iz vrtoč »Belega stolpa« prinaša veter glasove glasbe. Počasi je pridrala v jasnem solničnem svitu kočija. Na blazinah v kočiji se ziblje mlada dama z neverjetno črni očmi in neverjetno rdečimi ustni. Uživa solčni sij in se naslaja na diinu svalčice. Njena obleka je kakor gibajoča se paleta: bluzi rožnate barve, modra šerpa, kratka, zelena suknjica, vijolčaste nogavice, rumeni čevljičorja: sirena iz orientalskega zabavnega morka.

Ne daleč oddod druga slika. Okoli pekovske peči se gnete sto in sto žensk, da bi dobile kruha. V Solunu ni več kruha. Stoje tamkaj v dolgi vrsti in čakajo. One, ki so prišle zadnje, silijo nestrpno naprej. Roke in prazne košarice se bliskoma vzdigajo in povešajo iz te gneče. Perviranje in krik. Prihitela sta tjakaj dva orožnika. Voz cestne železnice je trešč ob dva avtomobila Rdečega križa. Cesta je zaprta. Sedaj niso prisiljeni samo Indijci, da so obstali, temveč vsi. Ta splošni zastanek je za poulične prodajalce ugodna prilika, da iznova začno kričati svoj: »Mandarina, mandarina!« Končno se je promet zopet pričel. Za Indijci prahajajo dolge vrste tovornih voz angleške armade. Stirje pari mul, katerih je vsaka stala 2000 frankov, vozijo po dva stota drv.

V pristanišču prihajajo neprestano francoski in angleški parniki ter privlačajo artiljerijo, municijo, zaboje, konte in mule. Tu je strahovit drendaj, krik in vik. Sirene tulijo, verige in žrjavi ropotajo. Vi-

deti je tu vse pomešane francoske, angleške in srbske vojske poleg Alžircev in Marokancev, Indijcev in Skotov v kratkih krilih z nagimi kolmi. Po pristaniških ulicah vse mrgoli raztrganih, omazanih otrok; ki se kakor klošč prijemajo človeka. Njihovo jezikovno znanje sega že tako daleč, da prosjajo: »Prière un sou. Please, one penny». Neutrudljivo in ne da bi prenehali tudi le trenutke molitve svojo jokavo molitvico.

Ko se zvečer, se pokaže okoli pristanišča kot nekaj svetli žar, kajti dve ali tri glavne ceste so se razsvetile. Dobilo se je še nekaj premoga, da je mogoče par cest razsvetljevati električno. Ostalo mesto pa je temno. Na nebu se pojavljajo zvezde in zvezde se pojavljajo tudi na morju; majhne luči na svojih ladjah, žarki, ki v svoji trobarvni svetlobi očarajo velike rdeče križe na bolnišniških ladjah. In zopet nam prinaša veter iz daleč glasove glasbe in v senci molče švigajo po ulicah silhuete orijentalnih lepotic, katerim v celih gručah slede vojaki. In vojna? Ta se zdi zelo daleč.

V peklu krog Verduna.

Pariški »Journal« objavlja sledeče pismo nekega polkovnega zdravnika, ki opisuje svoje doživljanje pri Verdunu:

Ako bi ne bil tako strahovito pobit in izmučen, bi opisal sliko, ki mi ostane neizbrisno v spominu: goste snežinke, ki padejo z neba in nam ne puste naprej, gladek led, ki zapelje običajno avtomobile v jarke, vojake, ki skušajo spraviti vozove na višine, voznike, ki se strašno mučijo, da se ne prevrnejo z avtomobili yred — in vse te grozne ure čakanja, ta mraz, te muke in pekleno bobnenje topov... Toda o tem kaj pozneje.

Sedel sem v majhnem službenem vozu in pomagal, kolikor sem mogel, da se izkopljejo iz snega. Kajti bilo je treba naprej, sicer bi nas lahko vsak trenutek povozil kak težek tovorni avtomobil. Dvanajstkrat smo se že izkoplili iz snega, istotoliko padli v jarke in bili vsled semintja drvečih avtomobilov v neprestanem smrtnem strahu. »Svetiljke je prepovedano prigrizati«, nam je zadonelo nasproti. In za nas je zagrnila temna noč. Grozno, grmeče tulenje je napolnilo ozračje. Levo od nas je ležal bolniški voz angleškega Rdečega križa popolnoma razbit v jarku. Predno se dospel v D..., se spuščala cesta močno navzdol. Trije tovorni avtomobili so se že prevrli tamkaj, dva druga sta zgorela. S sekirami in kili smo delali tu, razdrli cesto, prinašali zemljo iz jarkov in kamenje iz hiš in pometali vse na cesto, predno smo se upali navzdol. In vendar se je bilo treba požuriti. Govorilo se je namreč, da je pričakovati zjutraj napada. Pred nami je švigal plamen iz Verduna. Strašne minute.

V trenutku zagledam poveljnika našega četnega oddelka. Segel mi je v roke. »Razčunaj na Vas«. Moj voznik je sedel že 30 ur pri stroju. »Poskusimo najskrajnejše«, sem mu zaklical. Najprej smo tovorni avtomobil in potem kolikor mogoče naglo v Verdun. Neopisno, kaj je sledilo potem. Ko smo prehiteli par vozov, smo se znašli nenadoma v snegu. Strah je bil huji kakor nesreča. Vojaki so nam prisločili na pomoč. Dvignili smo voz in se zopet vsedli, a tla so bila strahovito gladka. Zato sem zopet izstopil in pomagal potiskati avto naprej, čeprav sem pri tem parkiral izpodrsnil. Ni bil čas misliti na mraz in utrujenost, treba je bilo za vsako ceno priti v Verdun. Že smo se bližali mestu. Kar zaslišimo glas: »Ali ne veste, da ne sme nikdo v Verdun?«. — »To nas ne more ovirati, ker so tamkaj še ranjenci. Naprej!« Moj voznik ni mogel več in se je zgrudil vsled utrujenosti. Kakor pijana ženska se je zibal naš voz po cesti. Nisem si znal pomagati drugače, kakor da sem zdramil voznika s silo in pričel prepevati vse mogoče pesmi, da se je zasmeljal. Šli smo dalje. O — kaka noč!

Končno smo prispeli na lice mesta. Neki artiljerijski oficir nam je zabranil vstop. »Tu ni mogoče naprej!« — »Gospod stotnik, jaz moram v mesto, ker pripadam tem četam in sem pozvan k njim.« Vse zaman. Zapri nam je pot in morali smo obrniti. Bil pa je tudi že skrajni čas. V istem trenutku je zabobnela strahovita eksplozija v neposredni bližini. Skušali smo v temi dospeti na glavno cesto, a videli nismo nič in tudi svetiljke niso funkcionirale. Moj voznik je spal in zato smo z vso silo zavozili v neki jarek. Vžigalice sem porabil, žepna svetiljka ni bila več rabljiva. Poskušal sem se orijentirati v noči, kolikor je pač to mogoče. Vse naokrog je bilo. Nobene ceste ni videti. Moral sem izstopiti že nešteto krat, da sem

zatipal cesto. K sreči sem se nekoč nekoliko naučil voziti avto. Vzel sem vozniku krmilo iz roke in poizkusil sam svojo srečo.

Ob štirih zjutraj. Sedaj postane vsaj kmalu svetlo. Nekoliko stran od ceste sem zapazil eno naših reparaturnih delavnic in enega naših mehanikov. »Ste-li Vi, Louis?« — »Da, jaz, a popolnoma otrpjen.« Dal sem revčku požirek ruma, nakar mi je hitro popravil voz. Dolge vrste avtomobilov so švigale mimo. Končno sem prispel k oddelku naših čet, se podal v eno kmečkih koč, zahteval sobo in se do smrti izmučen zavil v težek senj.

Razstava 1750—1850 v Pragi.

Dne 18. marca so otvorili v staromestni hiši v Pragi velevenerantno razstavo, ki nudi sliko iz razdobja 1750—1850. Razstava polni 23 prostorov prizemlja in 1. in 2. nadstropja. Tu vidiš razne poglede na sedanjo Prago in njene posamezne dele, znamenita poslopja iz onih časov, mestne ređe in privilegije, ki so bili podeljeni mestu. Dalje vidiš oljate slike, portrete monarhov, županov, nadškofov, raznih drugih duhovniških in posvetnih dostojanstvenikov označenega stoletja. Razstavljena je kolekcija rezb, ki predstavljajo razne zgodovinsko-znamenite slavnosti: slavnosti kronanja cesarice Marije Terezije, Leopolda II., Ferdinanda V. in druge podobne prilike. Predočeno je tedanje šolstvo. Vidiš modelov, načrtov in pogledov na šole, dela učiteljev, ki so si jih izdelovali učitelji sami za nazoren pouk o predmetih.

Drugi prostori so posvečeni glasbeni umetnosti in gledališču. Vidiš razne glasbene predmete, instrumente, manuskripte skladateljev, portrete umetnikov in igralcev.

Razstavljena so literarna dela, največ iz knjižnice Strahovskega samostana in iz vseučilišne knjižnice, dalje tiskli, letaki, lepaki in produkcije. Posebno zanimive so dedikacije (posvetila) visokim osebam, n. pr. pesmi, posvečene nadvojvodom Frantu Josipu, Maksimilijanu in Karlu Ludoviku, raznim članom visoke aristokracije. Mitropolitanski stolni kapitelj in višegradski katedralni kapitelj sta dala v svrhu razstavljanja na razpolago več slik iz onih časov.

V prostorih oddelčnih slikarskih umetnosti, so razstavljene slike, ki predstavljajo prehode od rokoka k empire-u in potem romantiki in zgodovinski slikarji iz petdesetih let.

V prostorih 2. nadstropja vidiš pred seboj domačnost staropraških rodbin iz onih časov: opravo sob, nošo starih Pražanov, kostime, ki se hranijo kot spomini na razne staropraške rodbine. Potem stvari iz porcelana, stekla, vrsto portretov poznanih odličnih meščanskih rodbin in učenjakov.

Cisti dohodek je namenjen praškim siromakom in sirotam po padlih praških vojakih. Z ozirom na ta človekoljubni namen je bila otvoritev zelo slovesna ob navzočnosti mnogih zastopnikov civilnih, vojaških, cerkvenih in avtonomnih oblasti.

Tako snuje češki narod vedno, neprestano in na vseh poljih in se uvršča — vkljub manji številnosti — med prve kulturne narode Evrope.

Razne politične vesti.

Češko trgovstvo in koncentracija narodnih strank. Klub čeških trgovcev v območju plzenske trgovske in obrtne zbornice je na obnem zboru dne 16. t. m. sprejel ta-le sklep: »V drugič imamo svoje letno zborovanje med vojno. Ali že danes opažamo resne poizkuse za novo dobo po vojni. Iz našega češkega življenja omenjamo centrale za stvari aprovizacije in za gospodarska vprašanja po vojni, a vidimo tudi koncentracijo čeških političnih strank, ki se ravnokar izvajajo. Naloga te koncentracije je združevanje mestnih strank. Priprave in posvetovanja vodilnih oseb napredujejo izdatno, da bo torej sedaj na vseh poedincih in torej tudi na nas, da kot pripristo bojovníki uredimo to, kar so ustvarili voditelji kot naroden ideal. Stališče češkega trgovstva — kakor gotovo tudi drugih plasti in elementov našega naroda — je jasno: vidi v složenem postopanju edino sredstvo v zavarovanje pred povratkom prejšnjih, strankarsko razdeljenih razmer in temeljni in neizogibni pogoj za uspeh bodočega narodnega delovanja. Trgovstvu je jasno, da mu more biti mesta edino le v novi centralni stranki. To stran-

šemu narodu par črtic iz življenja junaka Turudija.

Že leta 1914. se je prehrabro bojeval na srbskem bojišču ob Drini, pri Milenkovem Kamnu i. dr. in bil ondi prvič odlikovan. A njegove glavne in največje zaslugе si je stekel na soškem bojišču, pri Zagorji, pri Plaveh in prav posebno pa na Kalvariji pri Podgori, ki jo je branil in obranil vzlic peklenemu ognju sovražnega topništva z bataljonom svojih dalmatinskih domobrancev.

Turudija je rodom iz Bosne. Služil je prej pri našem primorskem pešpolku številka 97. v Trstu. Že kot mlad poročnik je živel le za svoj vojaški poklic. Edino razvedrilo v prostih urah mu je bila — šahovska igra in streljanje s sobno puško, — torej zopet le opravila, ki se spominjajo na umstveno in ročno vežbanje bojnega razpoloženja. Če si predstavljate Turudijo kot krvoločnega, bojažljivega orjaka, se zelo motite. Majhen, bolj drobne postave, tih in zamišljen, tako je hodil

ko pozdravljamo in izjavljamo, da smo pripravljeni za sodelovanje ter prosimo lokalne politične elemente, naj stremijo po koncentraciji najizdatnejše podpore!« — Slovenski trgovci naj se v gledišče na čeških tovarših. Češki trgovec je gotovo — trgovec, in sicer izvrsten trgovec, ki zna povspevati in varovati svojo trgovsko korist, o čemer pričča inpozantna gospodarska sila tega naroda, na kateri se ima po velikem delu zahvaliti svoji silajno razviti trgovini, obrti in industriji. In vendar ne išče češki trgovec nikoli v oziru na svojo trgovsko korist izgovora, da bi se odteljal soudeležbi na narodnem delu, marveč se vsikdar odkrito postavlja v politično areno, čim resni časi to zahtevajo. Trgovec do skrajnega, ali pri tem vendar — Čeh, ne samo v srcu, ampak tudi v odkritem delanju.

Boj proti nemštvu v Rusiji. V »Kölnische Zeitung« poročajo iz Kodanja, da v Rusiji mrznja proti Nemcem vedno narašča. In to v vseh krogih — tudi oficijelnih. »Novoje Vremja« očita vladi, da je pri reševanju nemškega vprašanja delala in da še dela brez vsakega zistema. Potrebno da je, da se vsi izjemni zakoni, izdani proti Nemcem za časa vojne, brez-pogojno razširijo na vso državo, da se odpravijo vsi privilegiji plemstva v Bal-tiških pokrajinah, ki so bile v Rusiji glavno gnezdo nemštva, pak naj postanejo enake z ostalo rusko zemljo. Konservativni poslanec Levasev je v dumi nastopil s popolnim programom za preganjanje Nemcev. Predlagal je, naj se vse nemške kmečke naselbine izkoreninijo, in vsi Nemci, ki so po letu 1871 postali ruski državljani, naj se proglasijo za nemške pripadnike. Zakon o likvidaciji nemškega zemljišča naj se razširi na vso državo. Rekli smo že, da je ta mrznja zajela tudi oficijelne kroge. Ruska vlada je že začelkom vojne naložila ruskim bankam, da ne smejo sovražnim podnikom izročati njihovega denarja in vrednot. Ni torej nikakakega dvoma, da hoče ruska vlada izvesti najostrejšo borbo proti nemštvu v Rusiji. Le da je tu vmes neko vprašanje, o katerem naj bi razmišljali ruski krogi v tem slepem sovraštvu: kaj pa, če bo izid vojne drugačen nego mislijo oni? Utegeto priči represalije, vsled katerih bodo v Rusiji živo obžalovali sedanje besnilo. Trebalo bo preklicati marsikaj.

Promet z obdačenim sladkorjem.

Odredba c. kr. primorskega namestništva, izdana 15. marca 1916., šte. 578/3.

Da se izvrši ministrska odredba, izdana dne 4. marca 1916., drž. zak. št. 61. o ureditvi prometa z obdačenim sladkorjem, se odreja:

§ 1.

Od 3. aprila l. 1916. naprej se sme odajati sladkor konsumentom samo, ako predlože uradno izkaznico za sladkor.

§ 2.

Za Trst in okolico, za kraje na Primorskem, v katerih je nastanjeno c. kr. okrajno sodišče, dalje za Izolo in Milje se glasi izkaznica za 4tedensko uporabo v množini 1¼ kg, za druge kraje pa na 4tedensko uporabo v množini ¾ kg sladkorja.

§ 3.

Izkaznice za sladkor se bodo izdajale na mestih za krušne izkaznice, ako pa teh ni, na občinskih glavarstvih, družinskih glavarstvih za nje same in za vse člane njihovih družin, ako se v domači zalogi ne nahaja več kakor 2½ kg sladkorja za vsako osebo, ki se mora oskrbovati v dočimnem gospodarstvu.

Prvikrat se izroče izkaznice samo proti pismini izjavi glavarja gospodarstva, da ni v domači zalogi večjih množin sladkorja.

§ 4.

Zaznamovalne knjige za vodstvo od minist. odredbe v § 6 št. 1 do 3 imenovane obrti so urejene po določenem vzorcu.

§ 5.

Kdor se protivi podati katerokoli v smislu pričujoče odredbe od oblastva zahtevano poizvedbo, ali ako poda neresnične podatke, ali ako se sploh protivi tej odredbi in nadaljnjim na podlagi te odredbe izdanim oblastvenim ukrepom na katerikoli način, se kaznuje od okrajnega političnega oblastva, ako ni podvrženo denarje še strožji kazni, z globbo do 2000 K ali z zaporom do 3 mesecev, pri obteževalnih okoliščinah pa z globbo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev. Obsodba

neopažen ob času miru po Trstu in le malo kldo ga je poznal tedaj. A zlato srce njegovo je bilo znano v celotnem polku. Zlato, otroško dobro srce, ki bi žrtvovalo vse za bližnjaka, ki ga je videl v stiski.

Po svoji metodi vojaških vaj na Krasu pa je bil Turudija že tedaj posebnost v polku. Povdarjal je vedno in povsod, da se mora že ob miru moštvo tako vezhati in vzgojiti, kakor bi pred njim stal v resnici sovražnik. Zato je uril svoje ljudi vedno v tihem, neopaznem plazenju, v hipnem, trenutnem presenečenju sovražnika, ki ga je skušal premetiti zvedno novimi, samosvojnimi zvijačami. Njegova načela, ki so se zdela tedaj mnogim čudna in pretrana, so pa pokazala svojo zmogodobno moč v bojih ob Soči. Kakor levi združujejo dalmatinski junaki v sebi prirodno telesno silo z mačjo zvijačnostjo in gibčnostjo — ter prekašajo v njej tako zvite Lahe. Dalmatinci so kot Hrvatje že itak rojeni vojaki, a pod Turudijo so se razvili v teku devetmesečnega bojevanja v pravo vzorno plemo monarhije,

se more glasiti tudi na izgubo obrtne pravice.

§ 6.

Pričujoča odredba stopi v veljavo z dnem razglasitve.

C. kr. namestnik:

Dr. Alfred baron Fries-Skene l. r.

Domuče vesti.

Vojno posojilo. V pričakovanju IV. vojne posojila je cesarski komisar iz fonda za vdove in sirote v vojni padlih vojakov predodkazal znesek K 20.000.

Ne sovraštvo, ampak ljubezen. Pod tem naslovom »Nova Avstrija« je priobčil dr. Karl Hilgenreiner v listu »Bonifatius-Korrespondenz« serijo člankov, ki jim je temljini ton označen v gornjem naslovu. Avtorjeva smer je označena v nastopnem odstavku: »Ko so pred letom dni mnogi mislili da treba srca boriteljev jekleniti s prokljanjem sovražnika, smo svarili z naše strani: Ne sovraštvo proti sovražnikom, marveč ljubezen do lastne domovine naj vodi orožje! Ne: »Bog kaznuj Anglijo!«, ampak: »Bog blagoslovi Avstrijo!« Če se torej krščansko geslo celo nasproti narodom, s katerimi križamo orožje, glasi ljubezen, potem mora pred vsem v deželi zadoneti klic: Ljubezen do narodov, s katerimi smo po božji volji spojeni k skupni rasti! Seveda ni tu govora o spravni konferenci, ali drugih političnih podjetjih; osebno naj vsakdo v sebi zgradi košček Nove Avstrije. Sovražnika odganja tam zunaj naša hrabra vojska; notranjega sovražnika pa, ki je onemu zunaj vzbujal pogum, mora vsak posameznik tu notri v deželi pobijati pri sebi! Moramo se najti, če ne, teče kri tam zunaj zastoji!« Človeku dobro dene, ko čuje od nemške strani tako res krščansko — avstrijsko besedo. Kakor pa je zvišen cilj, po katerem stremi, tako je plemenita tudi pot, po kateri hoče doseči cilj. Ljubezen med narodi, ali, še točneje izraženo: ljubezen v vsakem posamezniku, do človeka drugega rodu in jezika, je ključ do srečne rešitve avstrijskega problema. Seveda ni rečeno s tem — in uverjeni smo, da tudi g. avtor ne misli na tako možnost — da ima izginiti vsako narodno uveljavljanje in vsaka jezikovna ograja, ki ločuje narode. Zahteva pa, da povrnjanju spornih vprašanj naj ne bo voditelj narodno sovraštvo, marveč medsebojno spoštovanje in čut pravičnosti napram željam in zahtevam drugega naroda. Ta čut naj se odzivi v poedincih in spoštovanje med narodi ter njihovo skupno delo za veličino države, za Novo Avstrijo, pride samo po sebi kot naravna konsekvence.

Malo več uljudnosti bi prosili! Prejeli smo: G. Oblak, okrajni načelnik v Rojanu, bi moral biti že nekoliko uljudnejši s strankami, posebno pa tudi s tistimi, ki jih osebno — recimo — nima rad! G. Oblak ne bi smel pozabljati, da je radi ljudstva na svojem mestu in ne ljudstvo radi njega. In to »ljudstvo« so vsi in ne samo tisti, ki jih on rad vidi. Neko stranko, s katero je bil precej osoren, kakor ne bi smel biti javen funkcionar, je naravnost frapiralo, da jej je dal odkrito razumeti, da že od nekdanj razmerje med njima ni najbolje. Tudi bi upravičeno želeli, da bi se uradne ure točneje držale, ne pa da morajo stranke, zglašivše se med 9 in 10 uro predpoldne, včasih čakati po pol ure in tudi več. G. Oblaku bi nujno svetovali, naj se še enkrat zave, da so prišli za občinske funkcionarje po okolič — drugačni časi in s tem tudi potreba drugega vedenja. Kar je bilo, je — prešlo. Opozarjamo ga, da nam ne bo treba potrkati na kaka druga vrata.

Maksimalne cene za zvezke. Kakor vse drugo blago so se podražili tudi š'sti zvezki. To je sicer umljivo, ker je papir dražji, ni pa umljivo tako višanje cen, kakor se to praktično v Trstu. Zdi se, da ti od sole živci trgovci ne poznajo — šole. Že nad 10 let se računa v šolah le po kronah in vinarjih, naši trgovci šolskih zvezkov pa višajo cene kakor znane ženice na tržaških trgih le po krajcarjih. Zvezek, ki je prej stal 4 vinarje, je stal pozneje 6 vin., torej 50% več. Mislimo, da bi se tudi v vinarji lahko cene višale. Pred vsem pa nam ni znano, da je to višanje tudi — oblastveno dovoljeno. Ministrska naredba z dne 23. 7. 1904 št. 5513 določa: »Z ozirom na te določbe (o kakovosti zvezkov itd.) imajo deželne šolske oblasti... po zašitjanju trgovskih in obrtnih zbornic določiti maksimalne cene (za zvezke) ter skrbeti, da je pri vsaki šolski oblasti in na vsaki šoli zbirka tam rabljenih zvezkov na razpolago v pregled izdelovalcem in prodajalcem zvezkov ter staršem šolskih otrok.« V Trstu

ki nosi že po svojem imenu grozo in trepet v laške vrste.

Stanko Turudija! Na Tvojih prsih se sveti cesarsko priznanje, red železne kroge v vojni dekoracije, od stotnika do podpolkovnika si prispel v času, ki potrebujejo drugi zanj desetletja! Ponosni smo mi Slovenci na zunanje znake in priznanja Tvojih izrednih vrlin! A ker poznamo tudi Tvoje blago srce, ki bije za našo čast in svobodo, Ti vračamo, veselji Tvojih uspehov, s svojo bratsko srčno ljubeznijo vsak čin, vsak korak, vsak načrt, ki si ga izvedel za nas in našo domovino! Stanko Turudija! Tvoje ime ne izgine več v zgodovini slovenkega ljudstva, nikdar ne ugasne spomin in ljubezen do Tebe, junaka, dokler bo bilo le eno slovensko srce! Temu v polni meri zaslužnemu slavo-spevu, ki smo ga posneli po »Slovincu«, pridodajamo, da šteje Turudija v tržaških slovenskih krogih mnogo prijateljev in znancev, da je rodom iz Bosne in pravoslavne vere.

Rudolf Andrija

ni o sedanjih maksimalnih cenah nikomur nič znano in tudi normalnih zbir sedanjih zvezkov ni nikjer dobili. Ziva potreba je, da se v tem oziru nekoliko zoži sedaj nemogoča oblast znanih izdelovalcev zvezkov. Šolnik.

Rojanski »Sokol« naznanja, da se nadaljuje članska, obenem pa prične redna telovadba moškega in ženskega naraščaja, kakor tudi članic. Apeliramo posebno na one člane bližnje okolice, ki jim je mogoče zahajati k telovadbi in ki so jim bile radi vojne zaprte telovadnice, naj se odzovejo našemu pozivu in naj pristopijo k tukajšnjemu društvu, obenem pa opozarjamo matere, naj pošiljajo svojo dečo k »Sokolu«, kjer dobi otrok neke veliko zabave, temveč tudi telesne in duševne vzgoje. Telovadne ure so razdeljene tako, da telovadijo: moški (člani) ob sredah in sobotah od 7—8½ zvečer, moški naraščaj ob sredah od 4—5, ženski naraščaj ob sobotah od 4—5, članice (ne izpod 14 let) ob torkih in petkih od 6½—7½ zvečer. Telovadba se prične z današnjim dnem. Na zdar!

Vaditeljski zbor. Najvišji sanitetni svet. Za triletno funkcijsko dobo 1916 do inkl. 1918 je imenovan 47 rednih članov najvišjega sanitetnega sveta. S tem se je število članov skrčilo za 14 in je ustrezno želji, ki so jo strokovni krogi opetovano izražali, posebno pa člani najvišjega sanitetnega sveta.

Podražanje časopisov v Pragi. »Narodni listy« so sporočili, da so vsled velikega podražanja papirja prisiljeni zvišati cene za in-serate za 10%, ob dnevih med tednom in za 20%, ob nedeljah in praznikih. Obenem je naznanil list, da bo odslej številka zjutrajnjega izdavanja v smislu obveznega dogovora med vsemi praškimi listi stala 2 vinarja več, torej med tednom 10 vinarjev, ob nedeljah in praznikih pa 12 vinarjev.

Mestna zastavljalnica. Jutri, 23. t. m., 9. dop. do 3. pop. se bodo prodajali na dražbi nepravilni predmeti serije 136, zastavljeni meseca novembra 1914. na bele listke, in sicer od št. 48.000 do št. 49.600.

Prosimo slovenskih, hrvatskih in čeških knjig za naše ranjene in boje junake ter za one v okopih. Pošljejo naj se v Narodni dom.

MALI OGLASI	
se računajo po 4 stot. besedo.	
Masno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša priložbina znaša 40 stotink.	

Dekla za vsako delo išče službo. V. A. Molino piccolo 7. III. nad. vr. 13. 145

Pozor! Dalmatinska tvrdila v Vrdeci Sv. Ivan 628 kupuje volno, kovine in žaklje po najvišji ceni. 144

Kupujem žaklje vsake vrste, Jakob Margon, ul. Solitario št. 21 (pri mestni bolnišnici) 125

Vino belo naravno ima na prodaj (Gorisko vinarsko društvo sedaj v Prvačini, po zmernih cenah. 138

Na debelo sumo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, milo, gumijevе podplnike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pijsamski papir, kopirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega križa, krema za brado, žlice, razna rezila, robci, mrežice za brke, pletenine, srajce, spodnje hlače, ogledala, ustnike, razne glavnike, zaponke »Patent Knöpfe« in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolò št. 19. 62

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via delle Poste št. 10. 2464

Soba meblirana z dvema posteljama, na željo tudi brana, odda se družini ali dvema mladeničema, Commerciale 9. mezzanin. 300

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine. Plombiranje.
UMETNI ZOBJE.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Lastna palača)
ustanovljena leta 1838.

Zavarovanje proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksploziji.

Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom.

Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah.

Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1914 K 190.678.102-63
Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1914) K 558.997.957.

Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branahh izplačano na škoda K 844.121.137-60.

Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih Avstro-Ogrske monarhije.

Dr. HORVATH
TRST, Via Carintia 39
Specialist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI
LIBKOST in NERVOZNOST
za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIH.
Sprejema od 10-1 pop. in 4-7 zveče
ob nedeljah od 10-1.

PODLISTEK

Turudija.

Te dni nam je došla vesela novica o zopetnem odkrivanju junaškega poveljnika naših dalmatinskih bratov ob Soči, Stanka Turudija. Ni. Velicanstvo ga je izrednim potom povisalo v podpolkovnika. Ime Turudija je mahoma zaslovelo po cellem svetu, posebno pa po naši ožji slovenski domovini, ki jo brani ta vzor vojnika s svojimi junaki Dalmatinci proti številni premoči verolomnih Lahov.

Vse slovenski narod čestita ljubljenu branitelju na tem novem izrazu cesarske zahvale in milosti! Vse naš narod se tega odlikovanja tako veseli, kakor bi ga bil dobil njegov sin. Bratske vezi, ki so Slovence od nekdanj spajale s Hrvati, je sedaj kri napravila nerazdružljive.

Naj nam bo dovoljeno, da podamo kot majhen izraz svoje hvaležne udanosti na-